

The book cover features a green tote bag with a red rooster logo. Inside the bag are three beer bottles: a red one, a yellow and white striped one, and a dark red one. A small yellow character with a red hat and a white beard is peeking out from the left side of the bag. The background is dark green with a stylized figure of a person with a beard and a striped shirt.

Opíčka na gumě

EVA STŘIHAVKOVÁ

motto

Opička na gumě

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.motto.cz

www.albatrosmedia.cz

motto

Eva Střihavková

Opička na gumě – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2021

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

EVA STŘIHAVKOVÁ

Opička na gumě

Praha 2021

Jakákoliv podobnost se skutečnými osobami
je čistě náhodná.

1

„Seš tady doma?“ slyším nad sebou hluboký zastřený hlas, pomalu zvedám oči, vedle mojí židle stojí evidentně hodně naštvaný chlap, asi tak dva metry vysoký.

„Řeknu to za tebe, nejseš! Ani jeden tady nejste doma,“ ukazuje výhružně prstem po lokále na ostatní ochlasty, kteří celou dobu mlčky tupě zírají před sebe nebo do sklenice s pivem a brvou nehnou ani poté, co na ně ten hromotluk promluví.

„Všechny jsem to musel naučit, tenhle stůl je můj a sedět u něj smí jen ten, koho k němu pozvu. Tak se koukej zvednout a vypadnout!“ Rozzuřený chlap zní dost nekompromisně, je jasné, že tomuhle místu vládne. Nemám moc na vybranou, a tak se zvedám a s pivem, kterému ještě ani nestačila spadnout pěna, se přesunuju k vedlejšímu stolu.

„To víš, kdysi tady pracovala jeho babička a pak taky jeho matka,“ hlesne jeden z prošedivělých mužů, když procházím lokálem, abych si našel jiný stůl a židli. Další muž zase velmi potichu říká: „Nikdy to tady jeho rodině nepatřilo, ale chová se tak. Kokot.“

Než si sednu k prázdnému stolu, houknu na hromotluka, jestli náhodou neví, zdali je ten stůl volný nebo patří dalšímu hovadu, jako je on. Vrhne na mě pohled plný opovržení netrvající déle než vteřinu, jímž mi dává jasně najevo, že kdyby chtěl, tak mě bez námahy sejme.

A možná že jo. Má ty největší pracky, jaké jsem kdy viděl, pro tentokrát mě ale nechává být. Rozhlédnu se, jestli jsem si svou malou drzostí vůči hromotlukovi vydobyl aspoň trochu respektu u ostatních. Ukazuje se ale, že je to všem přítomným úplně jedno. Chlapi buď mlčí, nebo jsou dál zabraní do debat, které vedli už před mým příchodem.

Je to první hospoda, do které jsem po svém příjezdu do Frýdku-Místku vlezl, jmenuje se Memphis a jediné, co odkazuje na Tennessee, je stejnojmenný koktejl v nápojovém lístku, o němž pochybuju, že si ho někdy někdo dal.

Memphis uvnitř vypadá jako klasická česká putyka, rozvrzané dřevěné židle, staré stoly s nohama podloženými pivními tácky a pult s pípou obložený už roky ztrouchnivělým dřevem. V oknech nechybí zažloutlé záclony působící jako taková nostalgická vzpomínka na hospodskou svobodu a doby, kdy se v hospodách ještě smělo kouřit. Nad posuvnými dveřmi z křiklavě červené popraskané koženky visí

nápis *salónek*. Skrz mezeru pode dveřmi se z něho line chlad a zápach vlhkých stěn. Myslím si, že si na tenhle pajzl zvyknu, a když ne, najdu si jiný lokál, podle mých zjištění je hospod v okolí hodně. Jenže Memphis má jednu nespornou výhodu, a to, že se nachází v blízkosti bytu, který jsem si pronajal. Za ty dva pokoje jsem už složil kauci a zaplatil dopředu jeden nájem, ale zatím je znám jen z fotek. Sraz s pronajímatelkou mám až za půl hodiny. Stihnu ještě pivo, nebo dvě.

„Jak ti říkají?“ ptá se mě s hlavou otočenou přes rameno asi dvacetiletý kluk v rádiovce od vedlejšího stolu. Jako dosud nikdo z lidí, které jsem potkal, mi nápadně připomíná mou babičku za mlada. Je hodně zženštilý, má jemný nos a na muže nebyvale dokonale tvarované obočí. Prohlížím si jeho zuby, vousy, vlasy i boty, pak mi ale dochází, že ho nechávám moc dlouho bez odpovědi, a tak se to snažím dohnat.

„Jsem Viktor a ty?“ Představuje se jako Pavel, přesunuje se ze svého místa k mému stolu a chce tlachat. Vyptává se, co dělám za práci, jestli chodím rád na ryby, a aniž by počkal na odpověď, chce vědět, jaký byl můj největší úlovek.

„Nechcete náký sandále?“ slyším jiný mužský hlas za zády, ještě než stačím Pavlovi odpovědět.

„Nechce, vodprejskni,“ odhání toho člověka Pavel.

„Ale já mám fakt super sandále, jakou barvu máte rád?“

„Nezlobte se,“ říkám vytrvalému prodejci mírně, „ale já mám doma dvoje, žádné nepotřebuju.“

„Tak si je vezměte do foroty,“ tlačí na mě.

„Jasně jsem ti řekl, ať vodprejskneš!“ vyhání muže Pavel o něco drsněji než poprvé, prodejce sandálů se vyleká a mizí stejně rychle, jako se objevil.

„Žádný sandále nemá, je to blázen,“ vysvětluje mi, „bydlí tady za rohem. My, co sem chodíme pravidelně, už jsme na něj zvyklí. Vždycky když mu řekneme, že si teda ty sandály koupíme, abysme měli pokoj, tak se začne šíleně smát a člověk se ho pak nez baví. Je jako malý dítě, kterému věnuješ pozornost a pak už na tobě zůstane nalepený, dokud mu nerozflákáš hračku,“ napije se piva. „Takže ty seš teda z jižní Moravy, jo?“ přechází plynule ke kladení dalších otázek.

Ani trochu nemám náladu se s ním vykecávat. Před odjezdem do Frýdku-Místku mě vyčerpala konverzace s mou sebelítostivou matkou a únavu z lidí pak ještě prohloubil rozhovor ve vlaku s postarší fanatickou křesťankou, která se mě několik nekonečných minut pokoušela obracet na víru. Když pochopila, že u mě nepochodí, přestože jsem rodák ze Slovácka, kde by podle všeobecných představ měla být víra silně zakořeněná v každém z nás, začala mi vyprávět o smrti. Ukázalo se, že mojí spolucestovatelce nejde tolik o víru, jako především o to si s někým popovídat. Dozvěděl jsem se, kolik už za posledních patnáct let utratila za pronájem kolumbária, protože se bojí, že se o ni příbuzní nepostarájí, a taky to, že vlastně vůbec nechce být zpopelněna, ale nemá na vybranou, protože uložení do země stojí moc peněz. Ve výčtu nepodstatných věcí, které jsem byl nucen si v kupé číslo osmnáct vyslechnout, by se dalo pokračovat, ale už jsem je zapomněl.

Vždycky jsem si při sledování nejružnějších road movies říkal, že jsou vzdálené skutečnosti, člověku se přece nemůže přihodit tolik věcí, které jsme v takových filmech zvyklí vídat. Jenže to jsem se spletl. Stačí vyjet pár hodin za město a mám zaděláno na půlku potenciálního scénáře, v mém případě by se mohl jmenovat třeba *Na východ Severní linkou*.

Křesťanka se poté, co jsem ji začal ignorovat, rozplakala a začala na mě křičet, že jsem určitě jedním z těch, kteří věří na ufony. Nevyvracel jsem jí to, tak trochu na ně věřím od mala. Výčitky, že jsem tu starou paní odbyl, mě nakonec dohání k tomu, že si s Pavlem ještě chvíli trpělivě povídám.

Hospody čtvrté cenové byly vždycky moje guilty pleasure. Nehledám v nich hluboké lidské příběhy, pochopení mých občasných splínů ani nenasávám marasmus sršící z úst štamgastů. Prostě do nich čas od času vejdu a jen tak existuju. Meditovat neumím a nikdy jsem se o to ani nepokoušel, myslím si ale, že kdybych chtěl začít, tak určitě v hospodě, kde dokážu vypnout líp než v prázdné ložnici se zatemnělými okny v naprostém tichu, obklopen vůní esenciálních olejů.

Zvoní mi telefon, volá Anna Kahánková, moje nastávající bytná. Do hospody za mnou jít nechce, sejdeme se prý o tři vchody vedle, před jejím domem. Jsem napjatý, jak žena s tak drsným a ochraptělým hlasem vypadá.

„Promiňte, pane Neumanně, já do té hospody už nějaký čas nechodím,“ omlouvá se mi hned na úvod.

„To nevadí, stejně už jsem tam seděl dlouho, aspoň jste mě vylákala na vzduch.“ Zklamání ze vzhledu majitelky bytu přichází velmi rychle. Její ztrhané rysy a prošedivělé vlasy bez známky barvení ještě podtrhuje nezdravý odstín pleti, která je mixem barvy písku a hrachové kaše, kterou jsem měl celé dětství na stole minimálně jednou týdně a náležitě ji nenáviděl.

„Tak ukážete mi už ten byt?“ vyzývám Annu Kahánkovou netrpělivě, zdá se mi, že s tím otálí, navíc mi nosem začíná prostupovat podivný nasládlý zápach hniloby a nedokážu určit, odkud se bere.

„No, já vám to naznačovala do telefonu, už je to tady. Určitě tady nevydržíte,“ vytahuje z kapsy dva kapesníky, jedním si zakrývá nos i ústa a druhý mi podává, abych udělal to samé.

„A já vám zase říkal, že najít si narychlo byt není tak snadné a že беру všechno. Nejsem náročný a nebojte se, platit budu včas.“ Kapesníček několikrát obracím v ruce, a nakonec jí ho podávám zpátky, nepotřebuju ho. Smrad je sice pronikavý, ale jsem přesvědčený, že to vydržím bez kapesníku.

„Mám strach,“ říká ustaraně, „že po mně budete chtít kauci a peníze za nájem zpátky, ale já vám je nedám. Abyste rozuměl, nemůžu vám je dát, protože už je nemám. A dopředu jsem vás upozorňovala, že by se vám tu nemuselo líbit. Měl jste se na ten byt přijít podívat!“ Svým vyčítavým tónem mi připomíná matku, jenže oproti tónu Anny Kahánkové nejsem tak imunní.

„Paní Anno, já jsem vám zase říkal, že mě jen tak něco nerozhodí, ať už ten byt vypadá jakkoliv, to mi

věřte. Navíc jsem ho viděl na fotkách a líbil se mi.“ Na znamení, že to myslím vážně a s touhou tu dámu, která vypadá, že se brzy sesype, uklidnit, ji srdečně pohladím po rameni, přičemž ona nepatrně ucouvne.

„Tak pojďte,“ vzdychne a místo odemknutí vchodových dveří otevře hnědou oprýskanou branku, rychlým krokem ji následuju skrz rozlehlý dvůr směrem ke dveřím, zápach sílí. Nevyzvídám, co ho způsobuje, jsem zvědavý na svůj nový byt, na smrad se budu vyptávat později.

„Tak, tady máte klíče, otevřete si vchodové dveře sám, třeba vám to přinese štěstí.“

„To je nějaká pověra? Tu neznám.“

Anna Kahánková přikývne, zřejmě nemá sílu mi cokoliv vysvětlovat a jen mě pozoruje. Poté, co dveře odemknu, do mě zezadu poměrně velkou silou nečekaně strčí.

„Rychle! Zavřete za sebou!“ naléhá, vpadne se mnou do bytu, ozve se bouchnutí dveří, načež se lomcováním za kliku ujišťuje, jestli jsou dobře zavřené.

Byt vypadá přesně jako na fotkách. Opět se na ni povzbudivě usměju. Fialové závěsy na okně, pod nimi nízký stolek z překližky natřený nažluto a celé místnosti, která je kuchyní i obývacím pokojem zároveň, vévodí černý semišový rozkládací gauč a dvě stará zelená křesla. V další místnosti je ložnice s postelí, nad níž je tapeta zachycující louku s vlčími máky a jinými květy. Kolem postele leží umělé bílé kožerušiny místo koberce, nic, co bych na fotkách neviděl a co by mě teď překvapovalo. Nevkusné zařízení mi nevadí, tenhle byt je pro mě totiž symbolem

svobody, kým všude okolo mě jdou proto automaticky stranou.

Můj první vlastní byt, ve kterém neuslyším řev příbuzných ze spodních pater naší vícegenerační vily nebo zvracení spolubydlících na společném záchodě v bytě, který jsme při studiích s kamarády sdíleli.

„Nikdo se tady nezdržel víc než měsíc, pane Neumann, takže veškeré vybavení, kromě lednice, je skoro jako nové, to se vám zaručuju,“ říká stále stejně nervózně bytná přesto, že už si dávno musela všimnout toho, že jsem ze svého bydlení nadšený.

Hrnu se k oknu, abych vyvětral těžký vydýchaný vzduch, to jediné, co mi vadí.

„Nedělejte to! Počkejte, nechte to okno zavřené!“ křičí bytná.

„Copak? Je vydaná nějaká výstraha, že se nesmí vycházet kvůli špatnému ovzduší?“ ptám se, přestože jsem přesvědčený, že by mi taková důležitá věc neunikla.

„Žádná všeobecná výstraha není, ale stejně to okno neotevírejte,“ pronese úsečně bytná a já už ztrácím nervy. Všimá si toho a rozhodne se jednat.

„Pojďte, všechno vám to řeknu u kafe. No tak pojďte! Pojďte!“ máchá rukou směrem ke dveřím, chce, abych se k nim co nejvíc přiblížil. Jakmile se podle ní ocitnu v jejich dostatečné blízkosti, rychle je otevře a vystrčí mě ven, pak vyjde i ona a rychle zabouchne. Vede mě zpátky dolů po schodech do přízemí a z kdysi prosklené chodby, ve které je stejný zápach jako předtím na dvoře, mě vede k sobě do bytu. Chci si zout boty, ale Anna mi v tom zabraňuje.

je. „Nesundávejte si je, musela jsem vyhodit všechny koberce, protože se v nich držel smrad. Zame-
tené to tu mám eins zwei. Tady se posaďte.“ Ukáže
na mohutné křeslo z hnědé kůže. Na rozdíl od za-
nedbané chodby, která vede do kuchyně, se ocitám
v místnosti připomínající pánský salón z počátku
minulého století. Stěny jsou do jedné třetiny oblo-
žené dřevem, místnost je vymalovaná tmavou bar-
vou, o tlumené osvětlení se starají zelená stínidla na
lampách zavěšených nad dřevěným obložením. Ne-
divil bych se, kdyby mi nabídla doutník a sklenici
rumu. Ale nepohrdnu ani kávou.

„Lednička ve vašem bytě už něco pamatuje a je
trochu hlučná, ale zase je velká. Splachovadlo mu-
síte držet zmáčknuté aspoň dvacet vteřin, jinak ni-
kdy nespláchnete pořádně. Taký byste měl vědět,
že tady máme hodně tvrdou vodu, takže při pra-
ní používejte změkčovadla, abyste mi tu pračku ne-
zničil,“ upozorňuje na drobné nedokonalosti bytu
Anna Kahánková.

„Jo a ve skřínce v kredenci máte nějaký zelený
čaj po předchozích nájemnících, taky je tam myslím
káfe, sůl, koření a další užitečné věci. Poslední ná-
jemníci odcházeli ve spěchu.“

„A pivo mi tam taky nechali?“ Bytná obrátí oči
v sloup a na můj žert slovy nereaguje.

„Určitě jste si už všimnul toho smradu.“ *Á, je to
tady, říkám si, no konečně.*

„Jo, něco jsem cítil. Co to je?“

„To je právě to,“ bytná opět vzdychne a já vím,
že nesmím vypěnit, jinak se nic nedozvím. Doluju

ze sebe zbytky trpělivosti a mlčím. Jenže bytná teď mlčí taky.

„Tak proč to tady smrdí? Řeknete mi to?“ pobízím ji.

„Takhle, pane Neumannne, smrdí sto tun, možná víc, shnilýho masa.“

„Jakého?“ vypouštím ze sebe tupě první otázku, která mi přijde na mysl.

„Svíčkové, pane Neumannne. Pravé svíčkové,“ odpovídá bytná unaveně a utírá si slzy z tváře s tím, že už nemá sílu. Místo toho, aby mi celou záležitost osvětlila, jen vzdychá, levou dlaň si přidržuje na hrudi a má u toho zavřené oči. Modlím se, aby nedostala infarkt, a nevím, co jí říct, tak jen sedím a chvíli ji pozoruju. Kafe nedopiju, nemám na něj v tom dusnu a všudypřítomném smradu, který se usídlil i v mém hrnku, a ještě znásobil svou sílu, chuť.

„Tak já se půjdu zabydlet, paní Kahánková. Uvidíme se později a celé mi to dovyprávíte, jo?“ ptám se roztřesené ženy, která zůstává sedět v kuchyni na židli a nemá se k tomu, aby mě vyprovodila.

„Kolem desáté večer povane vítr z jihozápadu!“ volá na mě z kuchyně.

„Aha!“ houknu na ni zpátky, a než se stačím zeptat, proč mi to říká, houkne na mě: „Můžete si vyvětrat. Když fouká vítr z téhle strany, smradu je pak v bytě jen trochu, mám to vyzkoušené,“ řekne a zavře za sebou dveře od kuchyně.

2

Táta mi celý život opakoval, že mi dá na vybranou, buď se naučím starat o vinohrad a budu mít kde bydlet, nebo se mám sebrat a vypadnout. Táta už nežije a máma by doma měla nejradši všechny své děti klidně až do smrti, přesto jsem si vybral otcem nabízenou druhou variantu. Víno skoro nepiju a na jižní Moravě mi bylo vždycky horko, i proto, že je tam permanentně minimálně o tři stupně víc než jinde v republice.

Z rodné Strážnice jsem odjel za novou prací v den, kdy k nám dorazila pouť. Nikdy jsem nevynechal její návštěvu a jako malý jsem v létě odmítal odjet k babičce na prázdniny do sousedního města, dokud jsem si nezajezdil na autodromu, neproletěl se na labutích, nepohoupal se na lodičkách a nevystřelil si na střelnici opičku na gumě, která mi pak dělala společ-

nost až někdy do podzimu. Že pouť poprvé v životě vynechám, mě překvapivě až tak nemrzelo, tak moc jsem se těšil na svou novou práci.

A tak teď stojím v Krásné, v údolí mezi Lysou horou a Travným. Zjistil jsem si, že je tady v průměru o pět stupňů méně než ve Strážnici, odkud pocházím. Čeká mě nová životní etapa. Jestli bude lepší než ta předchozí, ještě nevím, ale aspoň mě bude obklopovat příjemný chládek.

Opakovaně se nadechuju čerstvého vzduchu provoněného okolní přírodou a náležitě si to užívám. Věděl jsem, že vzduch v bezprostřední blízkosti Frýdku-Místku není zrovna nejčistší, ale že budu vdechovat hnilobný zápach rozkládajícího se masa, by mě nikdy nenapadlo. Dívám se na moderní, nedávno postavenou roubenku, ještě je cítit čerstvě nařezaným dřevem a pryskyřicí, která z kmenů vytéká. Z cedule přidělané na plotě se dozvídám, že výstavbu této tetřevny podpořila Evropská unie částkou pěti milionů korun. Za tyhle peníze by se dal pořídit ucházející byt, ale vlastně i dům se zahradou někde za městem. Přepočítávání peněz na hmotné statky. Dělam to v posledních letech častěji, než je zdrávo.

Roubenka je základnou pro takzvaného tetřevníka, tedy člověka starajícího se o rozmnožování tetřevů v dané oblasti, aby mohli znovu osídlit české hory tak, jak tomu bylo dřív. Místní tetřevník už chce jít do důchodu a já přijel proto, abych ho po zaučení nahradil. Kamarádi mě sice před odjezdem do Beskyd hodně odrazovali, podle nich si to celé představuju přehnaně romanticky, nechci ale ze svých před-

stav slevovat. Nikdy jsem to nedělal. Jak se tak na své nové pracoviště koukám, moje představy nebyly moc daleko od reality a slibů lidí z Lesů, kteří mě sem po škole nalákali na jedinečnou práci, čistý vzduch a volné pole působnosti.

„Johan!“ podává mi ruku chlapík s hustým šedým vousem v zelené vestě s nevyužitými osmi kapsami různých velikostí a třemi přihrádkami na propisky.

„A tohle je Barča. Baruno, chovej se slušně,“ představí mi svého obtlouklého barváře, který mi leze trochu na nervy, protože se mi od první chvíle, co mě spatří, otírá o nohy, olizuje mi kalhoty a prsty na nohou. Po Johanově vysvětlení, že je jeho pes závislý na hlazení, se v tom, že je mi fena nesympatická, jen utvrzuju. Bářina závislost se projevuje tak, že je člověku neustále v patách, a když se jí nedotýká, dotýká se ona jeho. A přestože není stará nebo viditelně špinavá, tak strašně smrdí a smrdět bude i moje ruka, kterou Barunu, abych byl starému tetřevníkovi sympatický, hladím po hlavě a snažím se, aby na mně nelibost, s jakou to dělám, nebyla vidět.

Chci se co nejdřív pustit do práce, a tak se Johana ptám, s čím začneme. Přátelskost, kterou jsem do té doby pozoroval v jeho tváři, se najednou kamsi vytrácí.

„No, začneme tím, že se tady vo tom nejdřív pobavíme, protože to není jen tak.“

„Budu moc rád,“ doluju ze sebe neexistující nadšení, protože jsem si doteď myslel, že mě rovnou vezme mezi voliéry a představí mi své ptačí svěren-

ce. Nejvíce se toho člověk přece vždycky dozví za pochodu.

„Co víš o tetřevích, mi řekni,“ poroučí mi Johan se zcela vážnou tváří.

Začínám výčtem všeho, co jsem si o těch obřích ptácích nastudoval v rámci diplomky, popisuju prostředí, které potřebují k životu, a chystám se přejít k tematice vhodných podmínek k páření, načež mě Johan přerušuje.

„Důležitý je, mladej, si uvědomit, že tetřevi jsou strašně citliví. Jsou to jedny z největších osobností ptačí říše. Rozumíš, co tím chci říct?“

„Jasně! Rozumím,“ chápavě přitakávám, přestože nemám pro podobné popisy zvířat moc velké pochopení. Až příliš často jsem je slýchal od mých rodičů. Měli sice neustále plný dům, dohromady zplodili pět dětí, z toho dvě stále žijí s mámou pod jednou střechou, přesto se stali závislými na psovi podobně, jako to mívají z pochopitelných důvodů opuštění důchodci. Naši si ujeli na dobrmanovi, kterému se u nás v rodině zásadně nesmělo říkat pes, ale kluk, jehož otec do rodiny uvedl slovy: „Dobrmán je osobnost, toho jen tak někdo nezlomí, on vám to brzy předvede.“ A nezlomili jsme ho, v tom měl otec pravdu. Majla byl zlý pes, s oblibou nečekaně útočil na cyklisty i chodce, překvapeným milencům na dekách v parcích kradl svačiny a půlka lidí ze sousedství naší rodinu kvůli němu přestala zdravit. Když nás báby z okolí zdálky rozpoznaly na ulici, přecházely raději na protější chodník. Nepřátelství v sousedech navíc otec rozdmýchal svým temperamentem, když

se s lidmi, kteří ho prosili, aby si psa uvázal, sprostě hádal. Majla asi vycítil, že má v otci oporu, a zlý zůstal až do smrti, po níž se skoro celé rodině ulevilo, nejen proto, že jsme mohli začít využívat gauč, na který jsme se konečně nemuseli štitit si sednout. Majla na něj totiž nevědomky vypouštěl nejrůznější tělní tekutiny. Otec s matkou truchlili půl roku a zakázali sobě i ostatním vyslovovat klukovo jméno.

Tak snad ti ptáci nebudou agresivní, probleskne mi hlavou, zatímco Johan vykládá něco o kuřatech, jimiž myslí mláďata tetřevů. Předstírám, že ho poslouchám, a když skončí, ptám se, jestli bychom se už mohli vydat ke klecím. Jsem zvědavý, jak to ve voliérách vypadá. Mám nějakou představu, jak by to mohlo vypadat, protože jsem se byl podívat v už zavedené a úspěšné šumavské tetřevně, to bylo ale ještě během studií. Tady v Beskydech to určitě dělají trochu jinak.

„Ke klecím tě teď určitě nevezmu. Tam nesmí nikdo, enom já, na mě už jsou zvyklí. Kdybychom je vylekali, mohli by umřít.“

Musím si dávat pozor na to, aby se mi nezkroutil obličej nepochopením, abych na toho podivína nezačal rvát, že tetřev je přece jenom pták, stejně jako jsem se v minulosti často utrhoval na rodiče, když nás nutili věnovat klukovi přílišnou pozornost.

„Mladej, podívej se sem. Když se chvíli vydržíš koukat, nějaký z tetřevů vyleze,“ ukazuje prstem na tři monitory se záběry tetřevích klecí. Žádného ptáka ale nevidím, evidentně jsou zalezlí v nízkých keřích, které jim ve výběžích rostou.

„Věnuju se těm ptákům celej život a něco ti řeknu, mladej, není to jen tak. Estli se budeš muset něco naučit, tak je to trpělivost.“

Takovým způsobem už na mě chytračí asi dvě hodiny a já stále nemám pocit, že bych se něčemu naučil, a trpělivosti už vůbec ne. Navíc mi furt říká mladej. Určitě to dělá proto, že když jsem mu podával ruku a představoval se, nevnímal, a teď neví, jak se jmenuju. Nechce se mě zeptat a já mu zase své jméno nechci vnucovat. Mlčím a nechávám ho se vyprávět ze všeho, co o svých ptácích ví i co k nim cítí, a že je toho opravdu hodně.

Johan má pravdu. Na tetřevně skutečně nebude nic jen tak.

3

„Jak dlouho nám to ta Kahánková chce ještě dělat?“

„To by mě taky zajímalo. Všimnul sis, že vůbec nechodí ven?“ řekne odulá ženská se špatně odbarvenými vlasy chlapíkovi s obří boulí na čele, zahodí na zem vajgl a dopije pivo.

„Možná je mrtvá a hnije tam s těma stejka. Je fakt, že jsem jí celej měsíc ani nezahlíd,“ pronese chlap suše. Nedá mi to a s malou desítkou v ruce se k nim jdu drze postavit, abych o své bytné zjistil víc.

„Anče byla dobrá ženská, sice podnikatelka, takže trochu hóch, ale vždycky s ní byla řeč.“

„Jo, to máš pravdu, Zdeňku,“ řekne ženská se žlutými vlasy.

„A teď už s ní není řeč? Proč ne?“ vyptávám se podivného pářečku.

„No už dávno ne,“ mávne rukou chlap s boulí, „je to tak dva roky, co sem přestala chodit.“

„To je pravda, Zdeňku, ale taky tady mladýmu musíš říct, proč sem přestala chodit, že jo...“

„Máš recht,“ mohutně popotáhne a místo toho, aby hlen vyplivl, tak ho spolkne. „Jednou jí povídám: Anče, takhle to dál nejde, musíš s tím smradem něco udělat, dyť už to tady čicháme několik měsíců, dyť to se nedá. Člověk pak ani to pivo nemůže vypít. Dyť seš nóbl dáma, jí povídám. A Anče se rozbřečela a nebyla schopná slova. Brečela řek bych tak aspoň dvacet minut, pak se zvedla a řekla nám, že jestli chceme, aby ten smrad zmizel, tak že jí musíme dát půl milionu,“ popisuje Zdeněk.

„Přesně, já u toho teda nebyla, ale chlapi říkali, že se u toho tvářila, jako bychom za to, že jí tam ty stejky zůstaly, mohli my,“ skáče do řeči Zdeněkovi ta nesympatická ženská.

„Vod tý doby, co jsem se s ní vo tom snažil mluvit, se tady neukázala. Přitom tady to pivo měla tak ráda,“ uzavírá celou kauzu Zdeněk a odebírá se se žlutovlasou ženskou do hospody pro další rundu. Následuju je, abych si u pípy nechal načepovat dva litry dvanáctky do pet lahve.

O pár chvil později zvoním u Anny Kahánkové. Když vyjde před dům, zakrývá si obličej kapesníkem, všiml jsem si, že to nikdo jiný z okolí nedělá, přitom jestli by někdo měl být na ten všudypřítomný zápach zvyklý, tak ona.

„Přinesl jsem vám pivo. Slyšel jsem, že ho máte ráda.“ Kahánková si mě nedůvěřivě změří pohle-

dem, jako bych snad byl nějaký podomní prodejce předražených elektro spotřebičů.

„Myslel jsem, že mi dovyprávíte tu věc.“

„Jakou věc?“

„No, však víte... Rád bych věděl, proč to tady tak páchne.“

Anna Kahánková mě vede znovu přes dvůr ke své chodbičce s kdysi prosklenými okny. Než otevře dveře od domu, podívá se na mě, aby se ujistila, že jsem dostatečně blízko a že bude moct dveře zavřít co nejrychleji, a dovnitř se tak dostane jen minimum čerstvého smradu.

Když zavře, to samé se opakuje při vstupu do každé místnosti, dokud se skrz troje dveře nedostaneme až do kuchyně. Nalije nám pivo a dá se do vyprávění.

Dozvídám se, že jí zesnulý manžel, gambler, zanechal tolik dluhů, že už se z nich Anna do smrti nevyhrabe. Aby umořila aspoň část poplatků spojených s provozem obřího domu, kde dřív býval penzion, pronajala neméně velký dvůr podnikateli, který chtěl do okolních hospod a masen dodávat prvotřídní hovězí steaky. Napůjčoval si peníze na obří mrazicí kontejnery, „to jsou ty bílé krávy, na dvoře,“ upozorní mě paní Anna, jako bych je snad mohl přehlédnout, a pokračuje ve vyprávění.

Podnikatel naplnil mrazáky prvotřídním masem, přesně, jak měl v plánu, jenže neměl odběratele ani tušení, jak se s masem, jako je hovězí svíčková, má správně zacházet. Chvíli se snažil maso prodat za přemrštěnou částku, ale když se rozkřiklo, že steaky

zmrazil, nechtěl je od něj nikdo koupit. „Lidi chtěj čerstvý maso, když už za něj maj dávat takový prachy, nacpat mrazák si může každě doma,“ zhodnotí bytná jeden z možných důvodů podnikatelova neúspěchu.

„No a potom se to s ním už celý vezlo. Neměl na zaplacení pronájmu dvoru a ze dne na den se bez upozornění vypařil. Myslela jsem si, že někde chlastá. Můj manžel to takhle dělal léta. Vždycky zmizel na tři, čtyři, někdy i pět dní a pak se vrátil celej od bláta a pomlácenej, jak se válel ožralej v náký škarpě. To ale nebyl případ toho podnikatele, na válení v příkopech a chlastání neměl vůbec čas. Odstěhoval se z města, změnil si číslo a slehla se po něm zem. Do dneška má nahlášený bydlíště na úřadě v Liberci. Maso mi tady nechal. Dala jsem ho k soudu, jenže se přišlo na to, že ten chytráček vyhlásil osobní bankrot, takže nevidím ani korunu z peněz, co mi dluží.“

„A co ty mrazáky? Ty si odveze kdy?“

„Ten? Nikdy, milej zlatej! Musela jsem je po jeho útěku vypojit z elektriny, protože jsem každě den přicházela o spoustu peněz. To jsem ještě doufala, že se vrátí a všechno zlikviduje, jenže to se nestalo. Teď tady to maso mám už dva roky, jeden měsíc a šest dní přesně a vedení města mi vzkázalo, že jestli mi ten smrad vadí, tak se s tím musím vypořádat na vlastní náklady. Lidi z radnice prej nic necejtěj. Bodejť, když sídlej pět kiláků vocaď!“

Znovu se paní Kahánkové dívám na vrásky, které ani trochu neodpovídají jejímu věku osmačtyřiceti let, a už začínám chápat, proč jsou tak hluboké. Mám semknuté rty a svým výrazem se jí snažím dát

najevo, že je mi líto, co ji potkalo. Oba chvíli mlčíme, to ticho je trapné.

„Díky za to pivo. Opravdu moc děkuju,“ říká konečně něco aspoň trochu radostným tónem. „Nebýt těch debilů z Memphisu, uchlastala bych se k smrti.“

„Jakto?“

„Potom co se začal z kontejnerů linout smrad, jsem trávila čas v hospodě od rána do večera. Ale její osazenstvo do mě neustále rylo, nezajímalo je, jak to je. Jen proto, že mi patří celej tenhle velkej dům, tak si o mně myslí, že jsem milionářka. Neví nic o dluzích, který mi zbyly po manželovi. Bedny totiž jezdil hrát do Ostravy, aby se to o něm u nás nerozkřiklo. Velkej dům je mi k ničemu, protože chátrá, v bytě mám popraskaný zdi, potřebuju novou střechu, ale to víte, nejsou peníze. Mohla bych tu pronajímat dohromady osm bytů, možná devět, kdyby se jeden rozpůlil, ale kde má na jejich rekonstrukci osamělá ženská, navíc vdova, jako jsem já, vzít? Jsou v dezolátním stavu,“ odbíhá Anna od tématu a začíná sklouzávat k sebelítosti.

„Je to těžké, s těmi penězi,“ říkám jí, „A co se v Memphisu přesně stalo, že už tam teda nechodíte?“

„Vůbec si nebrali servítky, osazenstvo si na mě hromadně vylilo vztek a ječelo, ať se nevracím, dokud je nezbavím toho smradu.“

Memphis i zakletý dvůr paní Anny Kahánkové jsou světy samy pro sebe, stejně jako tetřevna v beskydských lesích, na kterou docházím už dva týdny. My-

slel jsem si, že moje zaškolení potrvá nanejvýš pět dní, starý Johan se odebere do důchodu a pak celý dřevěný srub i s jeho ptačími výběhy konečně ovládnou, budu sem pravidelně zvát kamarády z jižní Moravy a zavedeme tradici večírků na samotě v lese. Místo toho sedím v kanceláři a jsem nucen číst si před zraky Johana literaturu o tetřevích, protože mě nejspíš podezřívá z toho, že jsem diplomku, kterou jsem na lesnické fakultě před rokem s pětiletým zpožděním odevzdal, odněkud opsal a ve skutečnosti o tetřevích nevím vůbec nic. A protože jsem velmi rychle pochopil, že je to ten typ člověka, který má svou pravdu a nenechá si ji vymluvit, nemělo smysl ho přesvědčovat o opaku. Je to stejné jako s mými prarodiči. Nikdy se mi je nepodařilo přesvědčit o tom, že bílé čáry na nebi, takzvané chemtrails, jsou prachobyčejnou kondenzační stopou, kterou za sebou zanechávají letadla. Babi s dědou dodnes zarytě věří, že jde o život ohrožující chemikálie, dočetli se o nich kdesi na internetu, a co je napsané, ať je to kdekoliv, je podle nich skoro vždycky pravda. Nedali si vymluvit, že se nás jimi americká vláda opravdu nezkouší ovládat v neprospěch Ruska, a to ani poté, co jsem jim vytiskl a donesl několik článků, které zjednodušeně vysvětlovaly, jak ony bílé čáry vznikají.

Stejně jako jsem během návštěv prarodičů tiše toleroval misky s octem rozmístěné na parapetech po celém domě, ty nás totiž mají před vlivem chemtrails chránit, toleruju i Johanovo přání, abych se dovzdělal. Tiše před jeho zraky louskám publikaci o tetřevích v němčině a trpím. Mohl bych to čtení

sice jen předstírat, ale v obavě, že mě poté přezkouší, načež zjistí, že jsem knihu nečetl a nechá mě vyhodit, plním jeho úkoly do puntíku.

„Podívej se! Rychle!“ vyruší mě Johan ze čtení o lovu tetřevů, kterým se v minulosti říkalo vysoká zvěř, čímž se revírníci snažili zdůraznit majestátnost těchto operenců.

„Slyšíš to? Podívej se na monitor!“ Líně na Johanův pokyn zvedám hlavu. Na prostředním monitoru vidím kohouta s roztaženým ocasem, Johan zesiluje zvuk.

„Viděl jsi někdy takhle nádhernej tatrč?“ ptá se, přičemž tatrčem myslí ocas z barevných per, jedno z mála slov myslivecké hantýrky, které znám, kvůli Johanovi se ji ale budu muset naučit asi celou.

„Viděl jsem tetřeva s takhle krásně rozevřeným ocasem jen jednou a byl vycpaný,“ odpovídám mu.

„No, tak tohle je opravdický tokání, mladej. Dívej se pořádně, to tady uvidíš často,“ pronáší hrdě, asi aby mi tím dal najevo své přesvědčení, že za tok kohoutů ve voliře může on. A dost možná to tak skutečně je, protože to on jim v klecích vytváří co nejpřirozenější prostředí, které je má k toku vyburcovat.

Po pár dnech mi konečně dovoluje zúčastnit se příprav krmiva. Ukazuje mi obří pytle se zrním, všímám si molů, kteří se v nich museli usídlit už před časem. Z prostorného mrazáku vyndává pytel mražených borůvek a rozčiluje se, že je hlupák, protože je zapomněl včera vyndat, a tak teď ptáci nebudou mít co žrát. Taky mi vysvětluje, že jeho tetřevi mají

kromě borůvek rádi taky maliny a ostružiny, ale ty že jsou dražší, takže je dostávají jenom každou druhou středu v měsíci. Klade mi na srdce, abych ptákům nedával víc jídla, než jim sám předepsal.

Ptáci, které od sebe rozeznává díky různě barevným kroužkům na nohách, se váží sami, mají ve výběhu umístěnou a zakamuflovanou váhu, na niž párkrát za den během procházení se po voliére stoupnou. Elektronická váha je propojená s počítačem a taky čipem v kroužku, který mají ptáci na noze, a tak se vše zaznamenává automaticky. Johan si ale pro kontrolu na konci dne vždy přehraje záznam z voliér, aby viděl na vlastní oči, který pták si na váhu v daný čas stoupl, a poté všechno pečlivě zapíše do sešitu, kde má pravítkem nalinkované sloupce. Jak mi často opakuje, ručně psaný deník je ta nejlepší záloha dat, jakou v dnešní době můžeme mít.

„To je můj výmysl, ta váha a přesný gramáže zrní,“ říká mi hrdě Johan, „to nikde jinde nemají. Ani na Šumavě, ani v Německu. Jeden polský kolega, který se tady byl podívat, to ode mě odkoukal a chce to na svůj odchovně zavést taky.“

Nechápu, proč ptákům váží zrní, nejsou to přece psi, aby chodili zobat do jim určené misky, navíc jsem ještě neslyšel o žádném opeřenci, který se užral k smrti. Když pták nechce, tak nejl.

„Na žádné tetřevně v celé Evropě, pokud já vím, se tihle ptáci nerozmnožili tak rychle jako tady u mě. Něčím to musí být a možná za to může právě přesné dávkování stravy,“ naznačuje mi Johan, že v tom, co na tetřevně zavedl, budu muset pokračovat.

Kromě spousty jiných věcí mě zaráží fakt, že ptáky zapisuje pod čísla, divím se, že jim nedává jména. „Občas jim říkám Máňo, když si s některým z nich potichu povídám. Jsem tak zvyklý říkat všem ptákům, moje prabába měla slepice a každá z nich byla Máňa, včetně kohouta.“ Zatímco se Johan nahlas zasní nad útržkem vzpomínky ze svého dětství, mně hlavou pořád běží myšlenka, kdy mě tady už konečně nechá samotného. Nepředává mi nejoblíbenějšího koně z hřebčína královny Alžběty II. ani montovnu formulí, kde záleží na správném utažení každého šroubu, jinak se utrhne kolo a závodník bude ohrožen na životě. Z pečlivě pročených studijních materiálů vím, že tetřevi potřebují klid, jídlo a mít si ve výběhu kam zalézt. Jsem přesvědčený, že Johan ze své práce dělá větší vědu, než je potřeba.

Dny ubíhají, pokaždé se těším na šestou večer, kdy mám padla a můžu se vydat na autobus. Je to moje oblíbená část dne, protože cesta z Krásné do Frýdku-Místku je lemovaná zastávkami pojmenovanými po tamních hospodách, z nichž mnohé už dávno zanikly, nikdo si ale nedal práci s tím, aby zastávky přejmenoval. Myslím na kámoše a říkám si, že bude super obejít během večera všechny ty zbývající hospody a vyhodnotit, kde mají nejlepší pivo. Děláváme to tak už od studií na gymplu, vždycky vyrazíme do nějakého námi dosud nenavštíveného města, v němž obrážíme tolik pivnic, dokud se držíme na nohou. Občas se některým z nás z jihu Moravy stane, že nepřetržitý přísun vína za časů naší

puberty způsobí, že máme nakonec nejradši stejně pivo a skoro každý se tomu diví.

Pro nás je víno pouze ochucenou vodou, jak tvrdila moje babička, když jsme byli se sourozenci malí, čímž před sebou i ostatními členy rodiny omlouvala fakt, že nám během obědů a večeří také nalévá.

Čtrnáctý den přichází kýžený zlom. Tetřevník konečně chce, abych všechny úkony, které jsou součástí denního starání se o voliéry a ptáky v nich, tentokrát prováděl sám. Jen na mě dohlíží a poprvé mě nepeskujе. Dokonce mi vypráví historky z dětství a nostalgicky u toho vzpomíná na jižní Čechy, odkud pochází. Vábení rodné domoviny zní v Johanově podání vsutku intenzivně. Doufám, že tam už brzy odjede.

Už teď vím, že tu budu mít dost práce. Musím dohlížet na to, aby voliéry byly naprosto neporušené, každý den je několikrát kontrolovat, aby ptáci nepadli za oběť predátorům, kteří se v okolních lesích pohybují. Zejména v noci se poměrně často stává, že se lišky nebo vlci podhrabou pod plotem, kterým je celý areál obehnán, a dostanou se až ke klecím. Taky musím dohlédnout na to, aby měly Máni dostatek nízké i vysoké trávy, ale taky písku na hrabání a větvi z jehličnanů, z nichž si staví hnízda, případně jim je postavím sám. Musí se cítit v bezpečí, jen tak samičky nakladou vajíčka. Neustále je potřeba uklízet cestičky a udržovat celou odchovnu v absolutní čistotě, což mám dokonce i ve smlouvě. Musím taktéž monitorovat tetřevy, kteří jsou vysazení ve volné přírodě, zapisovat, kde se vyskytují nejčastěji, kde pře-

spávají, a zařazovat do složek v počítači fotky, které posílají lidé poté, co ptáky zahlédnou, to se ale moc často nestává. Kromě toho mě čekají pravidelné ranní schůzky každé pondělí a pátek, na kterých budu vedení Lesů v Beskydech informovat o vytyčených i splněných cílech odchovny.

Zrovna se učím ovládat pohyblivé kamery ve výběžích, když se ozve zvonek.

„My někoho čekáme?“ chci vědět. Johan zůstane stát na místě a nepatrně se nahne tak, aby viděl z okna, ale ne víc, než musí. Nikoho nevidí, jde proto k oknu blíž, opatrně se podívá ven.

„Co ten tady dělá?“ řekne konečně a vyjde ze srubu ven. Přemísťuju se k oknu a vidím Klímu, našeho šéfa a zároveň šéfa celých moravskoslezských lesů.

„Tady je ale krásně, co?“ říká familiérně Klíma, jen co vejde do místnosti. „Nějak mě ta cesta sem zmohla, rozbila se mi klimatizace, máte tady něco k pití, chlapi?“ Načež se kvůli své obezitě zamýšlí, jestli se vejde na lavici nebo si bude muset sednout na židli se směšně malým podsedákem. Nakonec volí židli, protože odsunout těžký stůl z masivu tak, aby se mohl posadit na lavici, by bylo příliš obtížné. Všímám si Johanova zvednutého obočí. Klímova přítomnost ho moc nepotěšila.

„Už když jsme to tady stavěli, tak jsem věděl, že je to výjimečné místo. Tady Johan mi dá určitě za pravdu, ale vy, Viktore, na to ještě musíte přijít. Čistý vzduch, les, který nikdy nespí, ale zároveň klid. To je práce snů, ne?“ Přikyvuju na znamení, že má

pravdu, a Johan se hrne k jedné ze skříněk, aby z ní vyndal lahev slivovice. Než ji šéfovi nalije do skleničky, zaváhá a zeptá se, jestli nechce raději víno, že má ve skříněce pro návštěvy hned tři, aby si měly z čeho vybírat.

„Ale no tak, pane Koutský, viděl jste mě někdy pít víno?“

„Neviděl.“

„No, tak vidíte. Lijte sem tu slivku, ať jsem veselej.“ Šéf se s panákem v ruce otáčí ke mně. „Manželka každý úterý chodí k nám do pizzerie na pokec s hol-kama. Víte, co to znamená, Viktore?“ ptá se mě Klí-ma, nečeká na odpověď a mrkne levým okem na Jo-hana. „To znamená jediný, že tam nesmím. Musím se smířit s tím, že mi zbývají jen čtyři dny v týdnu, kdy si můžu těm Jugošům, co jim ten podnik patří a umí nejlepší pizzu na světě, vylít srdce. Vždycky v pátek zpíváme karaoke, hlavně srbský písničky a je to moc hezký. Já teda nevím, o čem jsou, ale asi jsou moc dojemný, protože ti chlapi vždycky strašně pláčou. Jen jednou neplakali, a to když do hospody přišla parta Chorvatů a ČernoHORCŮ. Já se to každý úterý většinou snažím vydržet, přece jenom jeden den abstinence ještě člověka, jako jsem já, nezabil, ale dneska jsem si řekl, že vás tady, pánové, navští-vím. Chtěl jsem vidět, jak vám to tady spolu jde.“

„To jsme rádi, že jste přišel. Myslím, že mě Jo-han už skoro všechno naučil, že?“ směju se, Johan ale neříká nic a nalévá Klímovi už třetího panáka.

„Mám radost, že se vám spolu dobře dělá. To je moc dobře. BáI jsem se, že si polezete na nervy.“

Proč na tom Klímovi tak záleží? Snaží se mi naznačit, že tady se mnou Johan zůstane? Že neodejde do důchodu? Před pár vteřinami jsem byl veselý, teď mám zkaženou náladu.

„Ale pane Koutský!“ zahřmí vesele Klíma při nalévání dalších decilitrů slivovice, „koukejte si taky dát.“

„Ne, já nemůžu, já dneska ještě něco mám,“ slyším Johana, jak se vymlouvá.

„Ale co byste měl? Tady mladej je tady teprve chvíli, přece ho tady nemůžete nechat. Je čas oběda, to se pít smí. Na slehnutí, jen si dejte,“ pobízí Klíma svého podřízeného a Johan mu z nějakého důvodu dál neoponuje a nalévá panáka i sobě. Nakonec pijeme všichni, Klíma pořád opakuje, že má s tetřevnou velké plány, po hodině ale už jen cosi nesrozumitelného drmolí do svého klína s čelem nalepeným k desce stolu. „Jdu si lehnout!“ zvolá opilecky, ale najednou překvapivě srozumitelně. Těžce se zvedá, opírá se u toho o rozkymácený stůl a pomalu odchází do prvního patra roubenky kde je malá místnost s rozkládacím gaučem.

„Na to se připrav,“ říká mi Johan otráveně, „občas sem v úterý nečekaně vtrhne. Dneska to ještě bylo dobrý, přišel sám. Jindy si sem vodí kurvy.“

„Neplašej ti ptáky?“ ptám se pobaveně, Johan se ale ani trochu neusměje a otočí se ke mně zády. Pořád mám zkaženou náladu, štvě mě, že na mě neustále někdo dohlíží a ten jejich dohled nebere konce.

„Pojď, mladej, něco ti ukážu, chci, aby se ti tady líbilo, připadáš mi takovej nešťastnej,“ mávne na mě

rukou Johan, který správně odhaduje mou náladu, nikoliv ale to, z čeho pramení, a vede mě k obrovskému terénnímu autu se znakem Lesů. Vyptávám se ho, jestli se tohle auto používá i k jiným účelům než k popojíždění po silnici, která vede z odchovny do sídla Lesů. Dozvídám se, že vlastně ne. Překvapuje mě to, protože jízda tímhle obrovským strojem s třílitrovým diesellovým motorem rozhodně nepatří mezi ekologický způsob přepravy. Ale to Johanovi nesmím vyčítat, je jasné, že on za výběrem auta nestál.

„Budeš řídit.“ Johan mi vtiskne do dlaně klíče od vozu, ale všímá si mého zaváhání.

„Kolik jsi měl panáků?“

Zamýšlím se.

„Nevím, asi sedm.“

„Vidíš, já deset. Řídíš ty,“ říká nekompromisně. „Nekoukej se na mě tak, tady tě policajti nechytí. Navíc, přece nezavřou jedinýho tetřevníka široko daleko,“ snaží se mě přesvědčit, abych se volantu a případné zodpovědnosti za nehodu ujal já.

Jedeme po lesní asfaltce téměř krokem a asi po deseti minutách mi Johan ukazuje, kde mám sjet ze silnice, a když vystoupíme, vybídne mě, abych šel za ním. Přemýšlím nad tím, proč jsme se neprošli, když je to takový kousek. Hlasité šumění vody mi napovídá, že míříme k jezu řeky Mohelnice, ale pletu se. Johan mi po chvíli hrdě ukazuje vodopád.

„Takhle hezký to tady máme! Estli máš rád přírodu, budeš to tady mít stejně rád jako já.“

Rozplývám se nad nízkým, ale hezkým vodopádem obklopeným zeleným porostem, načež mi Jo-

han říká, že to není všechno, a vede mě o kus dál, aby mi ukázal další, o něco velkolepější přírodou vytvořenou vodní kaskádu. Tošanovský vodopád je ukrytý ve svahu v lese, mezi mechem a stromy, pod dopadající vodou je malé jezírko. Rád bych si sedl na jeho okraj a namočil si v něm nohy, abych se v tom parném dni aspoň trochu zchladil, ale nevím, jak by se na to můj mentor tvářil.

„To je nádhera, Johane, díky, že jsi mě sem vzal.“

„To nic, ukážu ti ještě něco.“ Načež mě vede do strmého svahu podél úzkého, snadno přehlédnutelného potůčku. Když dojdeme na plácek porostlý trávou, jediné místo, kde nestojí jeden strom vedle druhého, nabádá mě, abych byl potichu. Pak mi pomocí posunků naznačí, abych si sednul na zem vedle něho. Odkryje kolem sebe pár větších kamenů, jako by pod nimi něco hledal, a přikládá si prst na ústa, abych se ho na nic neptal, a dlaní druhé ruky zase ukazuje, abych se nehýbal. Sedíme takhle několik dlouhých minut, až natáhne ruku a prstem ukazuje kamsi před špičky mých bot. Nejdřív nic nevidím, pak ale zahlédnu černého salamandra s jasně žlutými fleky. A za ním běží hned druhý mlok.

„Ty jsou, co? Před třiceti lety se do Beskyd Lesy pokusily nalákat víc turistů a nějaký trouba v jednom z průvodců lidem poradil, že je mloků nejvíc na západním svahu Travného, podél modrý turistický značky. Lidi se tam kvůli nim ženou houfně dodnes, navíc s uřvanými dětmi, který skáčou do malých potůčků, přičemž bezohledně zabíjejí stovky živočichů, o jejichž existenci nemají ani tušení. Hroz-

nej pohled. Naštěstí jim nikdo neporadil, že je ve skutečnosti nejvíc mloků kousek dál od západního svahu, právě na tomhle místě. Mají tu trochu světla, ale zároveň dostatek stínu ze stromů, protejkaj tudy dva různý potoky a tráva jim tu udržuje vláhu. Ideální místo, navíc mimo veškerý turistický značky, a tak nehrozí, že by se sem lidi, ty tupý stáda ovčí, hnali. Ale ony všechny turistický značky jednoho dne vyblednou,“ utrousí záhadným tónem tak trochu jen sám pro sebe.

Všímám si toho, jak je Johan plamenný, když mluví o přírodě, a najednou mu odpouštím urputnost posledních dní, kvůli níž jsem si připadal asi jako naši otcové první týdny na vojně. Dochází mi, že má přírodu opravdu rád, že představuje nejdůležitější věc v jeho životě. Kdyby měl na starost ochranu medvědů nebo třeba mloků, byl by na ně stejně upnutý jako na tetřevy. Vždycky jsem obdivoval lidi se zápallem pro věc, možná proto, že já sám jsem se pro nic v životě nadchnout nedokázal, i když mě do toho otec celý život nutil. Vždycky jsem volil tu snazší cestu, stejně jako tomu bylo v případě psaní diplomky o tetřevích a následného hledání práce. Věděl jsem, že když si vyberu tohle téma, budu mít práci jistou, protože tahle problematika nikoho z mých spolužáků nezajímala. Sedíme s Johanem v trávě a povídání prokládáme mlčením a pozorováním okolní přírody. Johan se mě za tu dobu několikrát zeptá, kolik je hodin. Když se mě ptá už počtvrté a já mu říkám, že je za patnáct minut pět odpoledne, zavelí, že půjdemo, protože Barča musí být na odchovně už nervóz-